

УДК 664.8:338.439.02(477)

DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.49-3>

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА НАПРЯМИ ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ

FEATURES OF THE OPERATION OF FOOD INDUSTRY ENTERPRISES DURING THE MARTIAL LAW AND DIRECTIONS OF POST-WAR DEVELOPMENT

Круглова О.А.

кандидат економічних наук, професор,
професор кафедри економіки та бізнесу,
Державний біотехнологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9405-8312>

Величко К.Ю.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та бізнесу,
Державний біотехнологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7751-585X>

Тютюнник М.П.

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Державний біотехнологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-1233-0690>

Kruhlova Olena, Velychko Kateryna, Tiutiunnik Mariia
State Biotechnological University

У статті досліджено сучасний стан, особливості функціонування підприємств харчової промисловості України в умовах воєнного стану та окреслено напрями розвитку у повоєнний період. Визначено роль галузі як стратегічного сектору національної економіки, що забезпечує продовольчу безпеку, соціально-економічну стабільність та експортний потенціал. Проаналізовано структуру й динаміку виробництва харчових продуктів за основними групами, тенденції індексів промислового виробництва та обсягів реалізації продукції, що відображають здатність підприємств адаптуватися до умов війни та наявні структурні дисбаланси. Систематизовано виклики та механізми підтримки галузі. Окреслено напрями післявоєнного відновлення, серед них: гармонізація стандартів, упровадження принципів сталого розвитку, технологічна модернізація та цифровізація, підвищення енергоефективності, стимулювання експорту й диверсифікація ринків, оновлення системи підготовки кадрів. Комплексна реалізація цих заходів сприятиме відновленню виробничого потенціалу підприємств харчової промисловості, зміцненню конкурентоспроможності та інтеграції у європейський економічний простір.

Ключові слова: харчова промисловість, воєнний стан, стратегія повоєнного розвитку, макроекономічна політика, європейська інтеграція, конкурентоспроможність.

The article describes the current state, functioning features, and development prospects of food industry enterprises in Ukraine under martial law. It reveals the role of food industry as a strategic sector of the national economy, ensuring food security, socio-economic stability, and export potential. The structure and dynamics of production by key subsectors, raw material base, and enterprise concentration are analyzed. Based on statistical data, trends in industrial production indices and sales volumes are identified, indicating the adaptability of enterprises to wartime conditions while exposing structural imbalances. The main challenges are summarized as follows: destruction of production and logistics chains, shortage of raw materials, labor reduction, rising energy and transportation costs, export restrictions, and increased risks for foreign partners. State and international support

mechanisms are characterized, including relocation programs, concessional lending, grant financing, regulatory simplification, promotion of energy efficiency, and attraction of international technical assistance. Key areas of post-war recovery are defined: harmonization of regulatory and technical requirements with international and European standards; implementation of sustainable development principles (circular technologies, organic production, renewable resources); technological modernization and digitalization; increasing energy efficiency and resource conservation; stimulating exports and diversifying markets; and reforming vocational and higher education to train personnel according to modern European standards. Support approaches are summarized at three levels –national, regional, and individual enterprises – forming a multi-level system for stimulating and developing the industry. The comprehensive and coordinated implementation of these measures will restore production potential, strengthen competitiveness, integrate the Ukrainian food industry into the European economic space, and ensure sustainable socio-economic growth.

Keywords: food industry, martial law, post-war development strategy, macroeconomic policy, European integration, competitiveness.

Постановка проблеми. Харчова промисловість є стратегічним та системоутворюючим сектором національної економіки, який забезпечує продовольчу безпеку, соціально-економічну стабільність і безперервність життєдіяльності країни. В умовах воєнного стану підприємства харчової промисловості зіткнулися з безпрецедентними викликами: руйнування виробничих і логістичних ланцюгів, дефіцит сировини, міграція трудових ресурсів, підвищення ризиків для зовнішніх партнерів. Ці чинники призводять до структурних дисбалансів, падіння обсягів виробництва й реалізації продукції, ускладнюють адаптацію підприємств до нових економічних умов.

Попри значні майнові та ресурсні втрати, перспективи розвитку підприємств харчової промисловості залишаються одними з найкращих серед галузей національної економіки. У цьому контексті актуальним є формування комплексної системи підтримки, спрямованої на відновлення виробничого потенціалу, підвищення конкурентоспроможності підприємств харчової промисловості, диверсифікацію ринків збуту й інтеграцію у європейський економічний простір.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика сутності, структурно-функціональної організації, динаміки розвитку та організаційно-правового забезпечення харчової промисловості як стратегічно важливого сектору національної економіки посідає важливе місце в наукових дослідженнях. Так, О. Краснолуцька [1, с. 66–70] розглядає харчову галузь як локомотив економічного розвитку, визначаючи її інтеграційним комплексом суб'єктів господарювання, орієнтованим на задоволення базових продовольчих потреб населення та формування стабільного попиту. Узагальнення теоретико-методологічних і практичних аспектів функціонування та розміщення підприємств галузі представлено Л. Дейнеко [2], яка виокремила чинники, що зумовлюють ефективність галузі в ринковому середовищі. Поглиблений виклад теоретичних і прикладних аспектів розвитку харчової індустрії подано у праці П. Купчака [5]. Комплексний аналіз динаміки розвитку

харчової промисловості в довоєнний період здійснено В. Голюк та Х. Мегель [4, с. 32–36]. М. Сичевський [4] дослідив тенденції функціонування галузі крізь призму національних і глобальних трансформацій.

Важливим напрямом сучасних досліджень є вивчення специфіки діяльності підприємств галузі в умовах кризових явищ. Зокрема, проблематику функціонування харчової промисловості в умовах воєнного стану та перспективи її післявоєнного відновлення аналізували В. Івченко, О. Зірнак, А. Солошонок та О. Полонська [6, с. 3–12], Л. Шостак, С. Бегун та А. Ульяницький [7] та ін. Н. Хомюк та О. Солтис [8, с. 141–148] акцентують увагу на необхідності розвитку галузі на засадах сталості й інклюзивності з орієнтацією на інтеграцію України до європейського економічного простору. Аналіз деструктивних процесів і негативних тенденцій у підгалузях харчової промисловості, а також пріоритети державної політики в цій сфері висвітлено у праці О. Римар та І. Мазуркевич [9, с. 66–70].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Подальшого дослідження потребує проблематика адаптації підприємств харчової промисловості до сучасних викликів та формування ефективних напрямів функціонування й розвитку галузі у повоєнний період.

Постановка завдання. Метою статті є визначення основних викликів і ризиків функціонування підприємств харчової промисловості під час війни, обґрунтування напрямів і механізмів підвищення стійкості, ефективності й конкурентоспроможності підприємств у період повоєнного відновлення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підприємства харчової промисловості, як складова переробної промисловості, являють собою комплексну та багатогалузеву систему, що здійснює переробку сільськогосподарської сировини у продукти харчування та напої для кінцевого споживання. Функціонування галузі в Україні базується на структурі підгалузей, які характеризуються специфічною сировинною базою, технологічними процесами, транспортною спроможністю та охопленням ринку. Окремі підгалузі

харчової промисловості (цукрова, олійно-жирова, м'ясна, молочна, рибна, плодоовочевоконсервна) безпосередньо залежать від наявності сировини в сільському господарстві, тоді як інші (хлібопекарська, кондитерська, виробництво напоїв) є більш гнучкими та орієнтованими переважно на внутрішній ринок.

Аналізуючи харчову промисловість України, слід відзначити високий рівень її забезпеченості сировинними ресурсами, тісний взаємозв'язок із аграрним сектором, експортну спрямованість виробництва. Для харчової промисловості України характерні такі особливості: домінування приватної форми власності у підприємств, за винятком сегментів із високим рівнем державного регулювання (зокрема, виробництво лікєро-горілкової продукції); висока концентрація виробництва у великих вертикально інтегрованих компаніях, що об'єднують сільськогосподарське виробництво, переробку та збут продукції; наявність компаній, що входять до групи світових лідерів із виробництва харчових продуктів (агрохолдинг «Миронівський хлібопродукт» входить до групи світових лідерів із виробництва курятини; Kernel Holding S.A. – найбільший виробник та експортер соняшникової олії; ПАТ «Молочний альянс» – національний лідер із переробки молока; Roshen Confectionery Corporation – провідний виробник кондитерських виробів; ТОВ СП «Нібулон» – основний зернотрейдер та логістичний оператор; група компаній «Астарта-Київ» – найбільший виробник цукру). Отже, харчова промисловість України характеризується сировинною орієнтацією, структурною диференціацією підгалузей та концентрацією виробництва, що визначає особливості її функціонування в національному та світовому економічному просторі.

Від початку дії воєнного стану перед підприємствами харчової промисловості постав комплекс системних викликів, серед них: порушення сировинного забезпечення, втрата обладнання, виробничих площ, логістичних потужностей; нестача кваліфікованого персоналу; порушення торговельних маршрутів; зростання ризиків співпраці з іноземними партнерами [6; 10; 11]. Попри ризики та труднощі, підприємства харчової промисловості продовжують функціонувати,

залишаючись одним із основних секторів національної економіки.

Стратегічна роль підприємств харчової промисловості у структурі національної економіки підтверджується їх питомою вагою в загальних обсягах промислового виробництва та реалізації продукції. Динаміка виробничої активності дозволяє оцінити масштаби коливань продуктивності підприємств у контексті воєнних викликів на основі аналізу індексів промислового виробництва за 2022 – 6 міс. 2025 рр. (табл. 1).

Аналіз даних табл. 2 свідчить про різке падіння виробництва у 2022 р. внаслідок шоку від початку воєнних дій, зокрема в переробній промисловості (52,5%) та виробництві харчових продуктів (72,9%). У 2023 р. спостерігається суттєве відновлення, що демонструє адаптацію підприємств до нових умов (уся промисловість – 123,8%, харчова – 130,4%). У 2024 р. та першій половині 2025 р. показники знову знизилися. Виробництво напоїв демонструє більш динамічну траєкторію: після падіння до 66,1% у 2022 р. відбулося відновлення у 2023 р. (114,8%), стабілізація у 2024 р. (101,4%) та зростання до 130,2% у 2025 р., що свідчить про значний потенціал галузі. Натомість виробництво тютюнових виробів зазнало найглибшого спаду в перший рік війни, однак уже у 2023 р. індекс зріс до 113,7%, у 2024 р. зафіксовано стабілізацію (100,3%), а в першому півріччі 2025 р. – зниження до 89,0%, що, ймовірно, є наслідком оптимізаційних і структурних змін у виробничій діяльності.

Із метою збереження економіки на початку воєнного стану Міністерство економіки України спільно з міжнародними партнерами запровадило програму релокації підприємств [13], що дозволило зберегти виробничі потужності та робочі місця в умовах бойових дій. Основними регіонами, що прийняли релоковані підприємства, стали Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська, Хмельницька, Чернівецька, Вінницька, Волинська та Рівненська області [14]. Серед релокованих – підприємства харчової промисловості ТМ «Грінвуд» (виробництво соків і нектарів), ПрАТ «Миронівський хлібопродукт», ТОВ «Київмлин» (переробка зерна, виробництво сухих сніданків), ТОВ «Рудь» (виробництво морозива) та ін.

Таблиця 1
Динаміка індексів промислового виробництва України за 2022 – 6 міс. 2025 рр., %

Промисловість	Роки			
	2022	2023	2024	6 міс. 2025
Уся промисловість	55,3	123,8	93,9	90,9
Уся переробна промисловість	52,5	128,9	91,0	92,2
Виробництво харчових продуктів	72,9	130,4	81,3	78,2
Виробництво напоїв	66,1	114,8	101,4	130,2
Виробництво тютюнових виробів	38,7	113,7	100,3	89,0

Джерело: побудовано авторами на основі [12]

Окрім програми релокації, урядом України запроваджено низку антикризових механізмів державної підтримки бізнесу, якими скористалися й підприємства харчової промисловості. До основних заходів належать такі:

- програма пільгового кредитування «Доступні кредити 5-7-9%» – надання фінансування на інвестиційні цілі та поповнення оборотного капіталу. У 2024 р. значна частка пільгових кредитів припадала на підприємства переробної промисловості [15];

- гранти для переробних підприємств. У 2024 р. реалізовано 375 грантів на загальну суму 1,788 млрд грн, що сприяло збереженню виробничих потужностей та стимулювало розвиток підгалузей [16];

- програма «Власна справа» – грантова підтримка аграрним підприємствам для започаткування або розвитку виробництва;

- спрощення регуляторного середовища – зменшення адміністративного навантаження через спрощення звітності та перегляд регуляторних вимог, що полегшує ведення бізнесу в умовах війни;

- надання компенсацій за обладнання та підтримка енергоефективності – відшкодування частини вартості придбаної вітчизняної сільськогосподарської техніки та обладнання, а також пільгове кредитування для закупівлі енергоефективного устаткування;

- міжнародна допомога та участь у грантових проєктах – українські підприємства мають можливість залучатися до фінансування та інвестиційних проєктів міжнародних донорів і фінансових інститутів [17].

Сучасні умови функціонування харчової промисловості України характеризуються високим

рівнем складності й турбулентності. Водночас аналіз динаміки обсягів реалізації продукції свідчить про високу адаптаційну спроможність підприємств галузі (рис. 1).

У 2023 р. обсяги реалізації харчової продукції зросли на 21% порівняно з 2022 р., що пояснюється не лише інфляційним чинником, а й адаптацією підприємств харчової промисловості до умов війни, диверсифікацією ринків збуту та вдосконаленням логістики. У 2024 р. обсяг реалізації знизився до 522,5 млрд грн (–17,4% до 2023 р.), що вказує на наявність структурних дисбалансів у діяльності підприємств галузі.

Харчова промисловість України є одним із секторів національної економіки, підприємства якого масштабують діяльність на експорт і налагоджують виробництво харчової продукції за кордоном. Так, ПрАТ «Чумак» організувало виробництво в Туреччині; ПрАТ «Миронівський хлібопродукт», маючи заводи в Нідерландах і дистриб'юторські офіси в країнах Близького Сходу та Північної Африки, стало мажоритарним акціонером іспанської компанії Uvesa, одного з провідних підприємств із виробування птиці [19]. Це демонструє здатність українських підприємств зберігати свій потенціал, удосконалювати бізнес-процеси та впроваджувати інноваційні рішення, спрямовані на підвищення стійкості та конкурентоспроможності.

У 2024 р. продукція продовольчого призначення увійшла до трійки лідерів експорту України поряд із металами та виробами з них, а також машинами, устаткуванням і транспортними засобами. Загальний обсяг експорту цієї групи становив 24,6 млрд дол. США, що на 13% більше, ніж у 2023 р. (21,8 млрд дол. США) [20]. Основними товарними позиціями залишаються

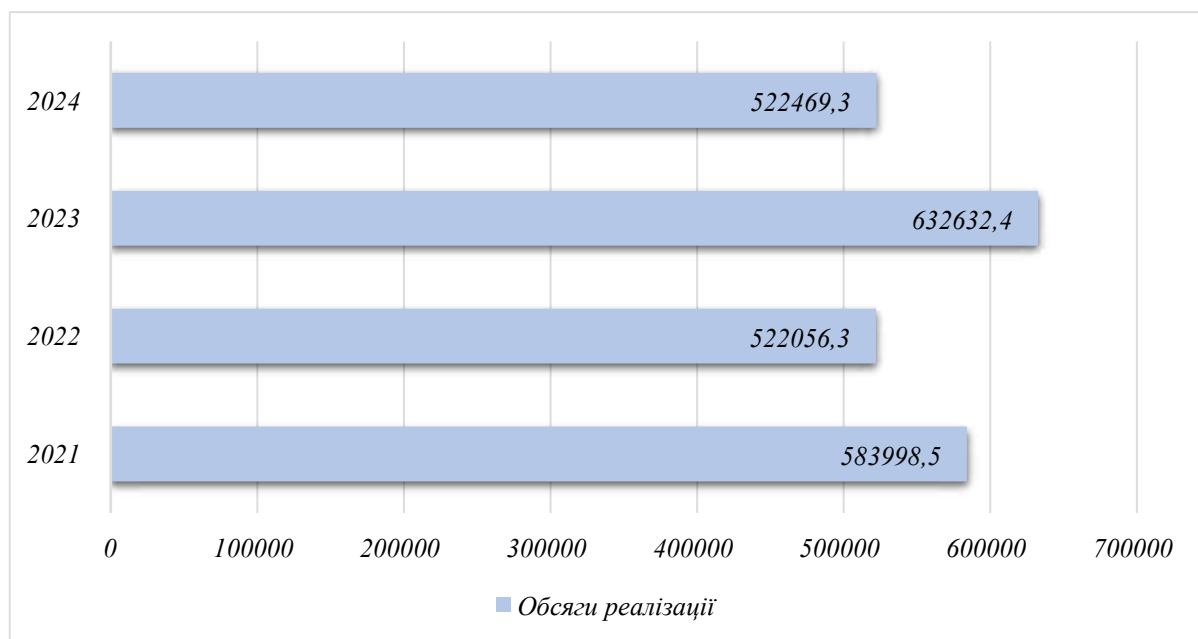

Рис. 1. Обсяги реалізації продукції харчової галузі України у 2021–2024 рр., млн грн

Джерело: побудовано авторами на основі [18]

зернові культури; рослинні олії та жири; насіння олійних культур; залишки харчової промисловості (шрот, макуха); м'ясо та м'ясопродукти. Водночас у 2024 р. зафіксовано зростання експорту цукру та кондитерських виробів, що свідчить про збільшення частки продукції з вищим рівнем переробки у структурі експорту [21].

Географічна структура експорту підприємств харчової промисловості характеризується переважною орієнтацією на ринок ЄС (Нідерланди, Іспанія, Польща, Італія, Франція), а також на країни з ринками, що формуються (Туреччина, Єгипет, Китай, Індія) [21]. Рейтинг найбільших експортерів української харчової промисловості подано на рис. 2.

Поділяємо позицію Л. Шостак, С. Бегун та А. Ульяницького [7], що, попри суттєві втрати промислового потенціалу як у майновому, так і в ресурсному вимірі, підприємства харчової промисловості України зберігають одні з найкращих перспектив розвитку серед галузей національної економіки. Подальший прогрес цієї галузі значною мірою визначатиметься стабілізацією політичної ситуації та результативністю національної макроекономічної політики. До основних складових такої політики доцільно віднести: удосконалення регуляторного середовища; оптимізацію податково-бюджетного (фіскального) навантаження; формування прогнозованого й привабливого інвестиційного клімату; розширення доступу підприємств до кредитних ресурсів та міжнародних фінансових програм; підтримку технологічної модернізації й цифровізації виробництва; упровадження принципів сталого розвитку та ресурсоефективності.

На думку Н. Смолинської, В. Комаровського та Я. Онушканич [22, с. 60–71], підтримка підприємств харчової промисловості має здійснюватися на трьох рівнях: національному, регіональному й на рівні окремого підприємства, що створює передумови для формування багаторівневої системи стимулювання та розвитку галузі. Зокрема, доцільно забезпечувати комплексний розвиток підприємств харчової промисловості з узгодженням заходів на всіх рівнях, що дозволить досягти синергетичного ефекту та сталого зростання. Реалізація цих напрямів потребує координації державної влади, органів місцевого самоврядування, бізнес-асоціацій та підприємств. На національному рівні це передбачає формування сприятливого макроекономічного середовища, удосконалення законодавчої та нормативно-правової бази, забезпечення доступу до фінансових інструментів підтримки. Регіональний рівень відповідає за розвиток інфраструктури, логістичних можливостей, спеціалізованих індустріальних парків та програм підготовки кваліфікованих кадрів для підприємств харчової промисловості. На рівні підприємств ключовими залишаються диверсифікація ринків збуту, інвестування в модернізацію виробничих потужностей, упровадження екологічно орієнтованих технологій та підвищення стандартів управління якістю. Серед напрямів, що забезпечують поєднання макроекономічної та регіональної політик і внутрішніх бізнес-процесів розвитку підприємств харчової промисловості, слід відзначити такі:

– гармонізація національних нормативно-технічних вимог із міжнародними та європейсь-

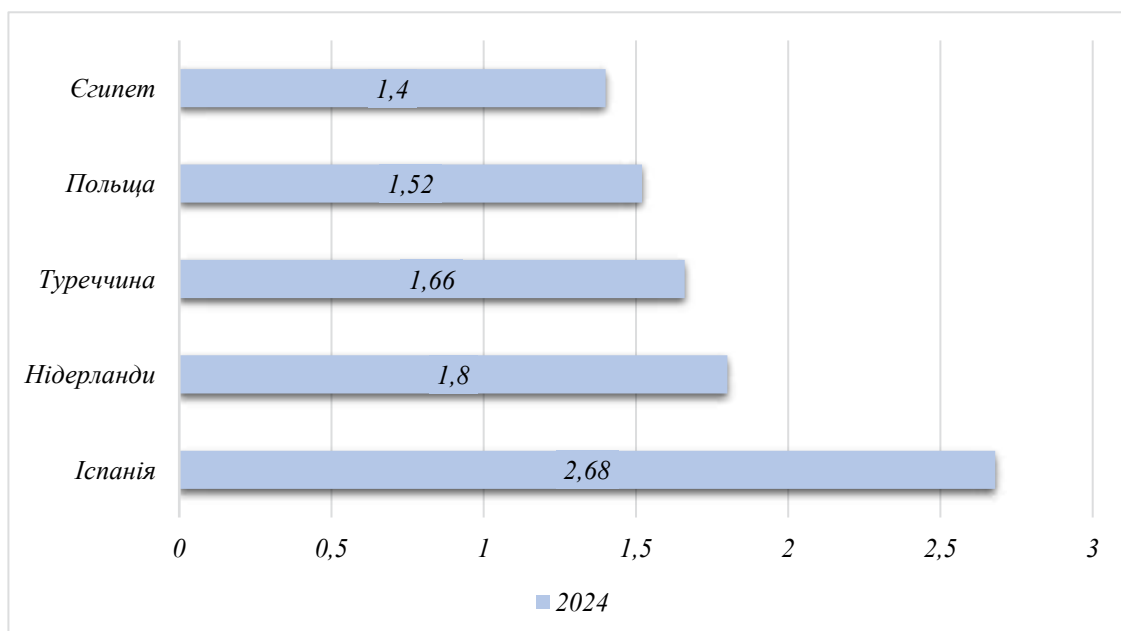

Рис. 2. Найбільші експортери продукції підприємств харчової промисловості України у 2024 р., млрд дол. США

Джерело: побудовано авторами на основі [21]

кими стандартами, що передбачає адаптацію діяльності підприємств галузі до регламентів і стандартів ЄС, у тому числі вимог щодо маркування, пакування та безпечності харчової продукції;

- упровадження принципів сталого розвитку – поширення циркулярних технологій, розширення використання відновлюваних ресурсів, задоволення зростаючого попиту на органічну продукцію;

- активізація технологічної модернізації та цифровізації виробництва – упровадження сучасних технологій управління процесами, автоматизація та інновації в логістиці;

- підвищення енергоефективності та розширення використання ресурсозберігальних технологій – скорочення витрат і екологічного навантаження виробництва;

- стимулювання експорту та розширення міжнародних ринків збуту – використання торговельних угод, просування української продукції за кордоном;

- реформування системи професійної та вищої освіти – підготовка фахівців за сучасними європейськими стандартами як ключова передумова формування конкурентоспроможного людського капіталу галузі в середньо- та довгостроковій перспективі.

Комплексна реалізація цих заходів сприятиме відновленню виробничого потенціалу галузі у повоєнний період, підвищенню конкурентоспроможності української харчової продукції на внутрішньому та зовнішніх ринках, інтеграції національної харчової промисловості

у європейський економічний простір, а також забезпеченню зайнятості й формуванню висококваліфікованого кадрового резерву.

Висновки. В умовах воєнного стану підприємства харчової промисловості зазнали суттєвих структурних та інфраструктурних втрат, проте галузь зберігає високий потенціал відновлення й розвитку та є стратегічно важливим сектором національної економіки. Розвиток харчової промисловості передбачає багаторівневу систему її підтримки та стимулювання, що реалізується на трьох рівнях: національному, регіональному та рівні окремого підприємства через програми та проекти в рамках гармонізації національних нормативно-технічних вимог із міжнародними та європейськими стандартами, упровадження принципів сталого розвитку, активізації технологічної модернізації та цифровізації виробництва, підвищення енергоефективності та розширення використання ресурсозберігальних технологій, стимулювання експорту та розширення міжнародних ринків збуту, реформування системи професійної та вищої освіти. Зазначені заходи сформують підґрунтя не лише для відновлення підприємств харчової галузі у повоєнний період, а й для довгострокового зміцнення продовольчої безпеки та конкурентних позицій України на глобальних ринках. У подальших дослідженнях передбачено поглибити аналіз механізмів адаптації підприємств харчової промисловості з урахуванням тенденцій у галузі гармонізації національних нормативно-технічних вимог із міжнародними та європейськими стандартами.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Краснолуцька О. В. Аналіз функціонування та тенденцій організаційного розвитку харчової промисловості України. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 3(14). С. 66–70.
2. Дейнеко Л. В. Розвиток харчової промисловості України в умовах ринкових перетворень (проблеми теорії та практики). Київ : Знання, 1999. 331 с.
3. Купчак П. М. Харчова промисловість України в умовах активізації інтеграційних та глобалізаційних процесів: монографія. Київ : Рада по вивч. прод. сил України НАН України, 2009. 152 с.
4. Голук В. Я., Мегель Х. О. Сучасний стан та перспективи розвитку підприємств харчової промисловості України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. № 10(1). С. 32–36. DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2022.10\(1\).7](https://doi.org/10.37634/efp.2022.10(1).7)
5. Сичевський М. П. Харчова промисловість як основа продовольчої безпеки та розвитку держави. Київ : Аграр. наука, 2019. 388 с.
6. Івченко В., Зірняк О., Солошонов А., Полонська О. Харчова промисловість України у сучасних умовах: ключові аспекти. *Food Industry Economics*. 2025. № 17(1). С. 3–12. DOI: <https://doi.org/10.15673/fie.v17i1.3098>
7. Шостак Л., Бегун С., Ульяницький А. Аналіз ринку харчової промисловості у воєнний період. *Економіка та суспільство*. 2024. № 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-96>
8. Хомюк Н., Солтис О. Харчова промисловість в Україні: тенденції та перспективи розвитку на засадах сталості та інклюзивності. *Сталий розвиток економіки*. 2023. № 1(46). С. 141–148. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2023-46-20>
9. Римар О. Г., Мазуркевич І. О. Проблеми та перспективи розвитку харчової промисловості України. *Економіка та держава*. 2021. № 3. С. 66–70. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.3.66>
10. Розблокування українських морських портів необхідне для збереження глобальної продовольчої безпеки. Комітет з питань аграрної та земельної політики, 2022. URL: <https://surl.li/lsenbn> (дата звернення: 26.09.2025).
11. WFP: The war in Ukraine, now in its fourth year, continues to have devastating consequences for people inside the country while also threatening global food security: вебсайт. URL: <https://www.wfp.org/countries/ukraine> (дата звернення: 26.09.2025).

12. Індекси промислового виробництва за категоріями. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/industrial/> (дата звернення: 26.09.2025).
13. Як вистояли українські харчові підприємства під час війни. URL: <https://surl.li/wtrixs> (дата звернення: 24.06.2025).
14. Релокація підприємств в Україні в період війни: куди рухається бізнес. 2024. URL: <https://surl.li/zfycuj> (дата звернення: 24.09.2025).
15. Інструменти підтримки бізнесу в період воєнного стану в Україні. 2023. НІСД. URL: <https://surl.li/decltn> (дата звернення: 24.09.2025).
16. Гранти на переробку: у 2024 році виробники отримали майже 1,8 млрд грн підтримки. 2025. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/bafcbc24-7276-4b8a-b752-232c7d2bd472> (дата звернення: 20.09.2025).
17. Гранти на розвиток переробних потужностей для аграрних підприємств. Дія Бізнес. URL: <https://surl.li/wfgzks> (дата звернення: 20.09.2025).
18. Обсяг реалізації промислової продукції в Україні. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/trade/prod/> (дата звернення: 18.09.2025).
19. Гнип Г. МХП купив 41% одного з провідних виробників курятини в Іспанії. *AgroTimes*. 2025. URL: <https://agrotimes.ua/> (дата звернення: 18.09.2025).
20. Зовнішня торгівля України товарами: підсумки 2024 року. 2025. URL: <https://surl.li/ocdswt> (дата звернення: 21.09.2025).
21. Український аграрний експорт у 2024 році: зростання поставок попри війну. *Пропозиція*. 2025. URL: <https://surl.li/eiprem> (дата звернення: 20.09.2025).
22. Смолінська Н. В., Комаровський В. І., Онушканич Я. І. Аналіз сучасного стану розвитку підприємств харчової промисловості регіону (на прикладі Львівської області та України). *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2025. Т. 9(1). С. 60–71. DOI: <http://doi.org/10.23939/semi2025.01>

REFERENCES:

1. Krasnolutska O. V. (2019) Analiz funkcionuvannja ta tendencij orghanizacijnogho rozvytku kharchovoi proselytism Ukrainy [Analysis of the functioning and trends of organizational development of the food industry of Ukraine]. *Pryazovs'kyj ekonomichnyj visnyk – Azov Economic Bulletin*. Vol. 3(14), pp. 66–70. (in Ukrainian)
2. Deineko L. V. (1999). *Rozvytok kharchovoi promyslovosti Ukrainy v umovakh rynkovykh peretvorenj (problemy teoriji ta praktyky)* [Development of the food industry of Ukraine in the conditions of market transformations (problems of theory and practice)]. Kyiv: Znannia, 331 p. (in Ukrainian)
3. Kupchak P. M. (2009) *Kharchova promyslovistj Ukrainy v umovakh aktyvizacii integracijnykh ta globalizacijnykh procesiv* [Food industry of Ukraine in the conditions of activation of integration and globalization processes: monograph]. Kyiv: Council for the Study of the Production Forces of Ukraine, NAS of Ukraine, 152 p. (in Ukrainian)
4. Golyuk V. Ya., Megel H. O. (2022) Suchasnyj stan ta perspektyvy rozvytku pidpryjemstv kharchovoi promyslovosti Ukrainy [Current state and prospects for the development of food industry enterprises in Ukraine]. *Ekonomika. Finansy. Pravo – Economics. Finance. Law*. Vol. 10(1), pp. 32–36. DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2022.10\(1\).7](https://doi.org/10.37634/efp.2022.10(1).7) (in Ukrainian)
5. Sychevsky M. P. (2019) *Kharchova promyslovistj jak osnova prodovoljchoji bezpeky ta rozvytku derzhavy* [Food industry as the basis of food security and state development]. Kyiv: Agrarian science, 388 p. (in Ukrainian)
6. Ivchenko V., Zirnzak O., Soloshonok A., Polonska O. (2025) Kharchova promyslovistj Ukrainy u suchasnykh umovakh: ključovi aspekty [Food industry of Ukraine in modern conditions: key aspects]. *Food Industry Economics – Food Industry Economics*. Vol. 17(1), pp. 3–12. DOI: <https://doi.org/10.15673/fie.v17i1.3098> (in Ukrainian)
7. Shostak L., Begun S., Ulyanytsky A. (2024) Analiz rynku kharchovoi promyslovosti u vojennyj period [Analysis of the food industry market during the war period]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*. Vol. 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-96> (in Ukrainian)
8. Khomyuk N., Soltys O. (2023) Kharchova promyslovistj v Ukraini: tendenciji ta perspektyvy rozvytku na zasadakh stalosti ta inkljuzyvnosti [Food industry in Ukraine: trends and prospects for development based on sustainability and inclusiveness]. *Stalij rozvytok ekonomiky – Sustainable Development of the Economy*. Vol. 1(46), pp. 141–148. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2023-46-20> (in Ukrainian)
9. Rymar O. G., Mazurkevych I. O. (2021) Problemy ta perspektyvy rozvytku kharchovoi promyslovosti Ukrainy [Problems and prospects for the development of the food industry of Ukraine]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and State*. Vol. 3, pp. 66–70. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.3.66> (in Ukrainian)
10. Rozblokuvannja ukrajins'kykh mors'kykh portiv neobkhidne dlja zberezhennja globalnoji prodovoljchoji bezpeky [Unblocking Ukrainian seaports is necessary to preserve global food security]. *Komitet z pytanj aghrarnoji ta zemel'noji polityky – Committee on Agrarian and Land Policy* (2022). Available at: <https://surl.li/lsebn> (accessed 26 September 2025). (in Ukrainian)
11. WFP: The war in Ukraine, now in its fourth year, continues to have devastating consequences for people inside the country while also threatening global food security. Available at: <https://www.wfp.org/countries/ukraine> (accessed 26 September 2025).
12. Indeksy promyslovogho vyrobnyctva za kateghorijamy [Industrial production indices by category]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/industrial/> (accessed 26 September 2025). (in Ukrainian)

13. Jak vystojaly ukrajinsjki kharchovi pidpryjemstva pid chas vijny [How Ukrainian food enterprises survived during the war]. Available at: <https://surl.li/wtrixs> (accessed 24 September 2025). (in Ukrainian)
14. Relokacija pidpryjemstv v Ukrajinі v period vijny: kudy rukhajetsja biznes [Relocation of enterprises in Ukraine during the war: where is business moving] (2024). Available at: <https://surl.li/zfycyj> (accessed 24 September 2025). (in Ukrainian)
15. Instrumenty pidtrymky biznesu v period voennogho stanu v Ukrajinі [Business support tools during martial law in Ukraine] (2023). NISD. Available at: <https://surl.li/decltn> (accessed 24 September 2025). (in Ukrainian)
16. Ghranty na pererobku: u 2024 roci vyrobnyky otrymaly majzhe 1,8 mlrd ghrn pidtrymky [Grants for processing: in 2024, producers received almost UAH 1.8 billion in support] (2025). Available at: <https://me.gov.ua/News/Detail/bafcbc24-7276-4b8a-b752-232c7d2bd472> (accessed 20 September 2025). (in Ukrainian)
17. Ghranty na rozvytok pererobnykh potuzhnostej dlja aghrarnykh pidpryjemstv. Dija Biznes [Grants for the development of processing capacities for agricultural enterprises. Action Business]. Available at: <https://surl.li/wfgzkc> (accessed 20 September 2025). (in Ukrainian)
18. Obsjagh realizaciji promyslovoi produkciji v Ukrajinі [Sales volume of industrial products in Ukraine]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/trade/prod/> (accessed 18 September 2025). (in Ukrainian)
19. Gnip G. (2025) MKhP kupyv 41% odnogho z providnykh vyrobnykiv kurjatyny v Ispaniji [MHP bought 41% of one of the leading chicken producers in Spain]. *AgroTimes – AgroTimes*. Available at: <https://agrotimes.ua/> (accessed 18 September 2025). (in Ukrainian)
20. Zovnishnja torghivlja Ukrajinu tovaramy: pidsumky 2024 roku [Ukraine's foreign trade in goods: results of 2024] (2025). Available at: <https://surl.li/ocdswt> (accessed 21 September 2025). (in Ukrainian)
21. Ukrajinsjkyj aghrarnyj eksport u 2024 roci: zrostannja postavok popry vijnu [Ukrainian agricultural exports in 2024: growth in supplies despite the war]. *Propozycja – Offer: website* (2025). Available at: <https://surl.li/eiprem> (accessed 20 September 2025). (in Ukrainian)
22. Smolinska N.V., Komarovskij V.I., Onushkanych Y.I. (2025) Analiz suchasnogho stanu rozvytku pidpryjemstv kharchovoi promyslovosti rehionu (na prykladi l'vivskoj oblasti ta Ukrajinu) [Analysis of the current state of development of food industry enterprises in the region (using the example of Lviv region and Ukraine)]. *Visnyk Nacional'nogho universytetu "Lviv'sjka politehnika" – Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic"*. Vol. 9(1), pp. 60–71. DOI: <http://doi.org/10.23939/semi2025.01> (in Ukrainian)

Стаття надійшла: 19.10.2025
Стаття прийнята: 02.11.2025
Стаття опублікована: 28.11.2025